

Eduquem

- **La intel·ligència emocional a l'ESO** pàg 6
- **I després què?** pàg 9
- **Fotografia a l'aula** pàg 12
- **Escola d'Estiu** pàg 14 - 15
- **Com podem reduir les faltes d'ortografia** pàg 16
- **El joc dels infants: creativitat i salut** pàg 20

PhonicBooks™

www.phonicbooks.co.uk

Get your students reading English with Phonic Books!

Phonic Books for beginner readers ages 3-6

- Step-by-step phonic progression
- Multiple books to read at each level
- Fun stories and illustrations
- Games included in each book
- Workbook activities for further practice and consolidation

Phonic Books for older readers ages 8-14

- Exciting, age-appropriate stories and illustrations for older readers
- Step-by-step phonic progression
- Development of vocabulary and comprehension
- Workbook with comprehensive reading and spelling activities

To find out more contact: sylvia.phonicbooks@gmail.com

“Llegir i escriure per a poder créixer.”

e-ditorial

Quan el nen comença a caminar i realitza els primers passos trontollant d'un costat a per l'altre, no arriba a comprendre la importància d'aquesta acció. Són les primeres accions que li han de permetre, en un futur molt proper, caminar amb soltesa o fins i tot poder córrer.

Aquest símil també es torna a reproduir quan el nen arriba a l'escola i comença a jugar, i realitza els primer traços amb el llapis, amb els dits, amb un guix o amb una pintura de cera en un paper, o a la pissarra, o a un mural de paper del passadís o de qualsevol altra forma i a qualsevol altre lloc.

Gradualment, el nen, comença a parlar i comença a reconèixer els símbols que mica en mica arribarà a entendre i llegir.

Aquests primers passos “trontollant” en el món de la lecto-escritura són les primeres accions que li han de permetre en un futur molt proper, aprendre amb soltesa i fins i tot poder ser un gran científic que pot aportar molta saviesa a la nostra societat.

En aquest número volem fer èmfasi en aquest aspectes i la importància que representa per a tots, que les escoles d'educació infantil facin molt bé la seva feina, perquè això permetrà al professorat tenir l'eina més potent per poder fer créixer a l'alumnat; la lectura i l'escriptura.

Animem a difondre aquest projecte per convertir-lo en una eina útil i de servei a la comunitat educativa.

Passatemps cognitius

	5		1		7	3	6	
1	7	2		3	8	9		
						2		
		6	3		2		1	
		7			9	6		5
9	1		5			7		
		5		8		4		6
3	6				5			2
	2			6	3			9

		8		5	1		9	
4				6		8	3	
9	7		8					4
	2		6		5			
5	6	1						3
			3	2		1	5	6
1		3		7	4		6	9
6								
	5		2	9		3	8	

	7		3	1	6	8		4
	6	1				9		
2			9					6
	5			6			3	9
1	8							
		4	7	5	2	6		8
	9	7	1	4	3			
							4	1
4		3		2		7		6

9	4		5			2	3	
5		8	3		6	7		
					9			5
4			2			6		7
	2		6		7		9	4
	5	6	4					
	7	4			5	9		
	3	9	1		4		6	8
			9				7	

Index

e-ditorial	3
Passatemps cognitius	4
e-eduquem	5
L'Intel·ligència Emocional a l'ESO	6
I després què?	9
Fotografia a l'aula	12
Escola inclusiva	14
Currículum i innovació	14
Escola d'Estiu	15
Llengües.....	15
Millora personal i desenvolupament professional	15
Escola d'Estiu presencial	15
Com podeu reduir les faltes ortogràfiques	16
El joc dels infants: creativitat i salut	18
Les famílies, les nostres aliades per millorar la lectura	20
Els MOOC, cursos oberts i massius d'educació online ...	25
Dichos populars.....	26

e-eduquem

Direcció: Plataforma Educa.

Editors: Plataforma Educa.

Disseny: Jordi Mascarell Morgado i Anna Bascu Basset

Estudi: Mascarell Comunicació

Redacció: Plataforma Educa

Col·laboradors:

e-eduquem@plataformaeduca.es

© e-eduquem

Depòsit Legal: B 9887-2013

ISSN: 2339-5524

L'Intel·ligència Emocional a l'ESO

El professor es perfila com a eix central de tota la xarxa de relacions interpersonals i dels processos educatius que es donen a la comunitat escolar.

És per això que les competències socials i emocionals són considerades, a nivell mundial, com un aspecte bàsic en la preparació per a la societat del coneixement, on les capacitats de viure en comunitat, de col·laboració, comunicació i creativitat són altament valorades.

El professorat de secundària es troba en una posició nova a la que encara ocupava a finals del segle XX. Actualment, els reptes i desafiaments no són ja els mateixos que els de dècades anteriors. Les ràtios d'alumnes excessives, la falta de motivació per aprendre, la falta de disciplina de l'alumnat, els problemes de comportament, l'apatia estudiantil i el baix rendiment s'han convertit en importants fonts d'estrès per al professorat que afecten al seu rendiment laboral. La immigració està contribuint a l'heterogeneïtat cultural de les aules, la qual cosa es converteix en un desafiament addicional per al professor que ha d'ajustar l'estil d'ensenyament i el curriculum a les noves necessitats.

Per si no fos poc, les administracions educatives demanen al professor una major especialització en la metodologia docent, en l'ensenyament de valors cívics i morals o en el coneixement psicològic dels alumnes. Al mateix temps, amb la LOE i ara la LOMCE, s'està produint una modificació de l'escolaritat obligatòria i dels plans d'estudi, centrada en les competències i els continguts emocionals i orientada cap al desenvolupament integral de la persona. El professor es perfila com a eix central de tota la xarxa de relacions interpersonals i dels processos educatius que es donen a la comunitat escolar.

És per això que les competències socials i emocionals són considerades, a nivell mundial, com un aspecte bàsic en la preparació per a la societat del coneixement, on les capacitats de viure en comunitat, de col·laboració, comunicació i creativitat són altament valorades. Per desgràcia, la realitat és que en la majoria de les ocasions els professors no disposem de la formació adequada per desenvolupar aquesta labor. Si per ensenyar matemàtica o geografia el professor

ha de posseir coneixements i actituds per a l'ensenyament d'aquestes matèries, per incentivar les habilitats emocionals, afectives i socials en l'alumnat, el professor també hauria d'haver adquirit prèviament aquestes habilitats. Considerem doncs que la formació del professorat hauria d'oferir una formació en educació emocional que doti al docent de recursos i estratègies conductuals, cognitives, emocionals i d'interacció social. Per desgràcia, el desenvolupament de competències emocionals està absent en la majoria dels programes de formació docent. Aquest penúria ens ha impulsat a escriure el present article, que pretén contribuir a la difusió, l'aprenentatge i la implantació de l'educació emocional entre la comunitat educativa.

1. APARICIÓ I DESENVOLUPAMENT DE LA INTEL·LIGÈNCIA EMOCIONAL

En 1966 apareixen per primera vegada relacionats els termes d'intel·ligència i emoció en un article de Leuner titulat "Intel·ligència emocional i emancipació" que planteja com moltes dones rebutgen nous rols socials a causa de la seva baixa intel·ligència emocional. En 1986 Payne presenta un treball amb el títol *A study of emotion: Developing emotional intelligence*, on proposa integrar emoció i intel·ligència amb l'objecte que a les escoles s'ensenyin respostes emocionals als nens. En aquest sentit podem afirmar que la intel·ligència emocional manifesta ja en els seus inicis una vocació educativa. Al 1990, dos psicòlegs nord-americans, Mayer i Salovey, publiquen el primer article científic sobre intel·ligència emocional. No obstant això, va ser la publicació del best seller *Emotional Intelligence de Daniel Goleman (1995)* la que va popularitzar el concepte d'intel·ligència emocional.

Des de llavors, la intel·ligència emocional ha passat de ser un concepte de moda a convertir-se en un fructífer camp de recerca que ha originat divergències entre els diferents autors. A continuació veurem que no existeix una única teoria que expliqui el concepte d'intel·ligència emocional.

1.2. Cinc Escoles teòriques diferents

En l'actualitat es manté el debat científic sobre quina és la concepció teòrica adequada per definir i estudiar la intel·ligència emocional. Aquesta divergència es tradueix en l'existència d'una pluralitat de propostes teòriques. Presentem a continuació les més rellevants.

1.2.1. Una proposta pionera

Ser cognitivament intel·ligent no és suficient per garantir l'èxit acadèmic, professional i personal. Per afrontar els múltiples problemes als quals s'enfronta l'escola, les institucions estan reconeixent que a més d'informació i formació intel·lectual, el professorat necessita aprendre habilitats emocionals i socials.

Reuven Bar-On publica la seva tesi doctoral de 1983, que es titula: *The development of an operational concept of psychological well-being*. En aquesta tesi utilitza per primera vegada el concepte de quocient emocional paral·lel al quocient intel·lectual. Bar-On entén la "intel·ligència emocional i social" com un conjunt d'habilitats i destreses no-cognitives, personals, emocionals i socials que influeixen en l'adaptació i la resposta davant les pressions i demandes ambientals. Aquesta intel·ligència influeix en l'èxit en la vida, en la salut i en el benestar psicològic.

1.2.2. Les habilitats Mentals

Al 1997, Mayer i Salovey proposen un conjunt d'habilitats relacionades amb el processament emocional de la informació que abasten des dels processos psicològics més bàsics (percepció de les emocions amb exactitud) fins als més

complexos (regulació de les emocions i promoció del creixement emocional i intel·lectual). Es tracta d'un model jeràrquic en el qual són necessàries les habilitats més bàsiques per arribar a les més complexes. En aquest model la intel·ligència emocional s'entén com un conjunt d'habilitats mentals que permeten utilitzar la informació proporcionada per les emocions per millorar el processament cognitiu.

1.2.3. Una teoria Mixta

Goleman relaciona la intel·ligència emocional amb competències lligades a l'assoliment acadèmic i professional. La intel·ligència emocional dota al subjecte d'una sèrie d'habilitats i capacitats, que afavoreixen la consecució de metes i actua com a bon predictor de l'adaptació de la persona al mitjà. En el seu llibre "Intel·ligència Emocional", Goleman (1995) estableix cinc components bàsics: coneixement de les pròpies emocions, maneig emocional, automotivació, reconeixement de les emocions en els altres i maneig de les relacions interpersonals.

1.2.4. La Universitat de Màlaga

Al 2007, Mestre i Fernández-Berrocal, de la Universitat de Màlaga, entenen la intel·ligència emocional com una habilitat mental que té en compte el processament de la informació emocional i les capacitats relacionades amb aquest processament. Aquest model ofereix una visió funcionalista de les emocions (on les emocions ajuden a resoldre problemes i faciliten l'adaptació al mitjà). L'objectiu últim és pensar de forma més intel·ligent sobre la nostra vida emocional.

1.2.5. La Universitat de Barcelona

Rafael Bisquerra, de la Universitat de Barcelona, entén les competències emocionals com el conjunt de coneixements, capacitats, habilitats i actituds necessàries per comprendre, expressar i regular de forma apropiada els fenòmens emocionals. El seu domini potencia una millor adaptació al context i afavoreix una resposta a les circumstàncies de la vida amb majors probabilitats d'èxit.

2. UN PROFESSORAT EMOCIONALMENT INTEL·LIGENT

Segons Extremera i Fernández-Berrocal ser cognitivament intel·ligent no és suficient per garantir l'èxit acadèmic, professional i personal. Per afrontar els múltiples problemes als quals s'enfronta l'escola, les institucions estan reconeixent que a més d'informació i formació intel·lectual, el professorat necessita apren-

dre habilitats emocionals i socials. És des d'aquesta perspectiva des de la qual l'educació emocional dels docents cobra ple sentit.

2.1. Educació Emocional: objectius

Perquè l'alumne aprengui i desenvolupi les habilitats emocionals i afectives relacionades amb l'ús intel·ligent de les seves emocions necessita d'un "educador emocional". El docent, ho vulgui o no, és un agent actiu de desenvolupament afectiu i hauria de fer un ús conscient d'aquestes habilitats en el seu treball.

L'educació emocional busca el desenvolupament integral de la persona: físic, intel·lectual, moral, social i emocional. Es tracta de potenciar les competències emocionals com a element social del desenvolupament humà, a fi de capacitar-li per a la vida i amb la finalitat d'augmentar el benestar personal i social (Bisquerra, 2000). L'educació emocional és una forma de prevenció primària que es pot aplicar a múltiples situacions (prevenció de l'estrès, l'ansietat, la depressió, la violència, etc.).

2.1.1. La prevenció de l'estrès docent

L'activitat docent és una de les professions amb major risc de patir diferents trastorns i símptomes relacionats amb l'ansietat, la ira, la depressió i la coneguda síndrome d'estar cremat o burnout. Aquests problemes s'agreugen, en alguns casos, amb l'aparició de diferents alteracions fisiològiques (per exemple: úlceres, insomni, maldecaps, etc.), donant lloc, en alguns casos, a l'absentisme, la baixa laboral o l'abandó de la institució.

Uns nivells adequats d'intel·ligència emocional ajuden a afrontar amb major èxit els contratemps quotidians i l'estrès laboral al que s'enfronten els professors en el context

educatiu. La capacitat per raonar sobre les emocions, percebre-les i comprendre-les implica el desenvolupament de processos de regulació emocional que ajuden a moderar i prevenir els efectes negatius de l'estrès docent. Les emocions positives dels professors augmenten el benestar docent, l'ajust dels alumnes, la capacitat creativa per generar noves idees i per tant la capacitat d'afrontar les dificultats.

2.1.2. Un model d'intel·ligència emocional per als alumnes

L'alumne passa a les aules gran part de la seva infància i adolescència, períodes en els quals es produeix el desenvolupament emocional del nen. Les aules són el model d'aprenentatge soci-emocional adult de major impacte per als alumnes. Perquè l'alumne aprengui i desenvolupi les habilitats emocionals i afectives relacionades amb l'ús intel·ligent de les seves emocions necessita d'un "educador emocional". El docent, ho vulgui o no, és un agent actiu de desenvolupament afectiu i hauria de fer un ús conscient d'aquestes habilitats en el seu treball. Donat que necessita les competències emocionals per a l'exercici de la seva professió, el professorat ha de ser el primer destinatari de l'educació emocional per poder contribuir seguidament al desenvolupament de les competències emocionals del seu alumnat.

3. CONCLUSIONS

Desde fa uns anys, les tècniques de coaching i els tallers d'educació emocional estan presents a l'àmbit empresarial i a les escoles de negocis. Malgrat això, en l'àmbit educatiu aquests tallers suposen, encara a dia d'avui, iniciatives innovadores i singulars. No obstant, estem convençuts de la necessitat de formació específica en intel·ligència emocional i dels beneficis que aquesta aporta al docent. Esperem que l'educació emocional sigui una realitat cada vegada més freqüent als nostres centres educatius. Ensenyar i aprendre educació emocional és treballar per al canvi que la societat i l'escola necessiten: una millora en la salut i el benestar del docent; una gestió democràtica dels centres escolars; un clima d'aula i de relació professor-alumne d'afectivitat positiva i constructiva; una actitud moral respectuosa i justa i uns valors no només pensats sinó viscuts.

Jacobo García de Rueda

I després què?

Els alumnes que han estat escolaritzats en una USEE (Unitat de Suport d'Educació Especial) a secundària són alumnes amb necessitats educatives especials molt concretes. Durant el seu pas per l'educació secundària obligatòria han tingut acompanyament i suport específic en tots els aspectes de les seves necessitats educatives.

Aquesta escolaritat ha estat marcada pel suport personal vinculat al disseny del projecte de vida de l'alumne, a la seva problemàtica, a les seves emocions i cap a la millora del seu sentiment de vida. Els aprenentatges s'han ajustat a les seves possibilitats cognitives i al seu ritme de treball, fent ús d'una metodologia adient en favor de l'accés als continguts mínims del Pla Individualitzat.

L'alumne ha gaudit de relacions socials estimuladores i normalitzades, tant amb els seu grup d'iguals com amb la resta de la comunitat educativa. Aquest acompanyament afavoreix la maduració de l'alumne en un espai d'atenció adient a les seves característiques, amb totes les avantatges per al seu projecte de vida.

Encarant el final de l'etapa obligatòria, i per tal d'afavorir l'evolució en la maduresa, autonomia i autoconeixement de l'alumne, el

suport que proporciona la USEE es va retirant gradualment. Tot i així, l'alumne acaba la seva etapa a secundària mantenint un acompanyament menys intens però constant i segons necessitats. L'alumne s'encamina cap a l'autonomia sabent que el recurs està atent a les seves problemàtiques.

Tal i com hem descrit i degut a les característiques d'aquests alumnes, queda palès la necessitat d'una continuïtat educativa que els ajudi a formar-se i a treballar unes actituds socials que encara no estan del tot definides. L'educació és l'eina que els acabarà de donar forma al seu projecte de vida. Cal que en aquest procés els alumnes obtinguin el recolzament que necessiten; cal mantenir el suport i seguiment amb la finalitat d'aconseguir una inclusió educativa i social exitosa.

Acabada l'etapa obligatòria aquests alumnes s'enfronten a un futur incert. Es veuen avocats al brusc canvi educatiu que suposa la postobligatòria, on no sempre es mantenen els ajuts que els han sustentat durant tota la seva escolaritat. El sistema educatiu els oferta una formació que demana un alt grau d'autonomia i proposa un nivell de continguts que difícilment l'alumne escolaritzat com a USEE podrà assolir per si sol. Aquesta situació fa trontollar la seguretat amb la que

l'alumne havia encarat els nous reptes posant en perill la seva estabilitat personal i social.

És precís valorar un per un tots els aspectes que envolten les necessitats de l'alumne i del seu projecte de vida: necessitats educatives reals de cara al futur, necessitats en les relacions socials, necessitats d'autonomia personal.

Per tal que la formació postobligatòria d'aquest alumnes tingui èxit, no només a nivell acadèmic sinó també personal, cal que hi hagi seguiment dels alumnes i de la seva formació. És important que tinguin un referent evolucionat de l'anterior sistema de suport on l'alumne es pugui recolzar davant les moltes dificultats a les que s'enfrontarà en aquesta nova etapa. Parlem d'eines i estratègies per aconseguir el màxim desenvolupament de l'alumne.

En el sistema educatiu actual els alumnes escolaritzats en una USEE poden accedir a diferents itineraris formatius postobligatoris, depenent de si ha obtingut o no l'acreditació de la ESO.

En cas d'haver acreditat, l'alumne pot cursar Batxillerat o un Cicle Formatiu de Grau Mitjà. Hem de tenir present quins avantatges i inconvenients presenten aquestes opcions.

Els alumnes USEE, tot i haver aprovat l'ESO, no tenen un nivell cognitiu prou alt, ni les estratègies ni els hàbits necessaris per cursar el Batxillerat. En alguns casos, en desacord amb les orientacions de les professionals, les famílies dels alumnes USEE opten per a aquest itinerari, avocant-los a situacions d'estrés continuat i patiment innecessari. Al Batxillerat és difícil que aquests alumnes trobin un grup d'iguals per relacionar-se satisfactòriament. Si valorem aquests aspectes podríem considerar prescindible el sobre-esforç que suposen uns aprenentatges dirigits únicament a la preparació universitària per un alumne que ha estat seguint una adaptació en una USEE de secundària.

Els alumnes que es matriculin a Cicles Formatius de Grau Mitjà cal que disposin d'unes habilitats personals concretes que els permetin desenvolupar adequadament els seus estudis després d'haver-los cursat. Si bé l'oferta formativa és prou ampla i pràctica, els continguts i les metodologies emprades no sempre s'ajusten a les necessitats de l'alumne. Això pot suposar una exigència massa elevada per a un alumne amb les difi-

cultats que caracteritzen als alumnes USEE que pot avocar a l'absentisme o al fracàs escolar. Aquest fet sovint es podria resoldre amb un ajustament de metodologies o amb un suport i seguiment acurat de les necessitats de l'alumne.

En cas de no haver acreditat, l'alumne pot triar entre aquestes opcions; PFI, PFI adaptat, proves d'accès de CFGS i Escola d'Adults.

Dels Programes de Formació i Inserció cal tenir en compte, que tot i que suposen uns aprenentatges adequats pels alumnes USEE, aquests no sempre són capaços d'adaptar-se a les problemàtiques del grup de companys del PFI, degut a la seva debilitat personal i emocional. Això porta a l'alumne al deteriorament de les seves relacions socials i, per tant, del seu sentiment de vida.

L'escassa i limitada oferta de Programes de Formació de Formació i Inserció Inicial adaptats i les poques places proposades, fa que els alumnes USEE tinguin moltes dificultats per accedir-hi. Hem de valorar la poca estabilitat educativa que suposen els PFI en el projecte de vida de l'alumne degut a la seva curta durada formativa. També el decalaix maduratiu que presenten els alumnes USEE, en comparació a l'adulthood de la població dels PFI (nois i noies amb moltes dificultats que han anat provant altres modalitats educatives o repetint curs, abans d'arribar al PFI). En el cas d'orientar cap a la formació no reglada i formació ocupacional ens trobem amb la mateixa situació.

La manca d'autonomia i maduresa dels alumnes USEE fa inviable presentar-se a les proves d'accés a Cicles Formatius de Grau Mig.

La darrera opció dels estudis ofertats per a aquells alumnes que presenten moltes dificultats en les seves aprenentatges, les seves relacions socials, és la escolarització en Tallers Ocupacionals, Centres d'Educació Especial. Pensem que aquestes opcions suposen un pas enrere en el projecte de vida de l'alumne, ja que impliquen la desvinculació de la inclusió després d'una escolaritat, vivències i companys en la escola ordinària. L'esforç i treball realitzat per aquests alumnes a llarg de tota la seva etapa educativa perd valor si s'opta per aquestes modalitats. La percepció del propi individu, elaborada a partir de l'experiència, es distorsiona per tornar a començar, fonamentant-se en dinàmiques contradictòries a la seva experiència.

L'èxit acadèmic resulta no ser la única necessitat dels alumnes USEE. El seu itinerari escolar ha ajudat a l'alumne a créixer com a individu. L'orientació adequada és aquella que dona resposta a les necessitats generals de l'alumne i el capacita per a una vida en societat amb un projecte de vida reeixit

Un cop analitzada, des de la perspectiva de les necessitats globals de l'alumne, l'oferta orientadora, ens preguntem: quin espai educatiu i social mereixen ocupar aquests alumnes?

Tot seguit algunes qüestions, reflexions que surten de la pràctica professional.

Quin seguiment rebran els alumnes USEE en la post obligatòria?

Després d'una escolaritat sostinguda amb els suports necessaris, la nostra experiència ens diu que l'alumne no pot continuar totalment sol el seu projecte de vida educatiu. Cal mantenir un referent que realitzi un seguiment adequat de les necessitats de l'alumne i del centre que l'acull per tal de garantir la continuïtat del seu projecte.

Amb quines dificultats s'enfrontarà l'alumnat USEE?

Les noves metodologies, l'exigència en l'autonomia, el nou entorn social i la manca de referent educatiu i emocional personalitzat, seran factors crítics en l'adaptació a la nova vida escolar d'aquests alumnes. Creiem que és una irresponsabilitat deixar sol a l'adolescent davant totes les dificultats que suposa la nova situació i esperar que sigui capaç de tirar-les endavant amb la fragilitat personal que caracteritza a aquests alumnes.

El graduat de l'ESO obre portes?

L'obtenció del graduat en ESO no sempre facilita a l'alumne l'accés més adequat als itineraris formatius. Sovint ens trobem amb el dilema d'aprovar a alumnes que mereixen graduar ja que han adquirit les competències bàsiques del seu pla individual, però és la millor de les opcions? No l'estarem avocant cap a alguna cosa inabastable per a ell

Aleshores afloren més preguntes sense resposta: ha de suspendre l'ESO un alumne que s'ha esforçat en aprovar tots els exàmens adaptats corresponents al seu pla individual, treballant al màxim de les seves possibilitats? Quin valor té tot l'esforç realitzat per l'alumne? Quina funció tenen les adaptacions realitzades? Caldrà anar cas a cas, orientant i treballant pensant en el final d'etapa des de l'inici de la seva escolaritat.

Què és un itinerari personal d'èxit?

L'èxit acadèmic resulta no ser la única necessitat dels alumnes USEE. El seu itinerari escolar ha ajudat a l'alumne a créixer com a individu. L'orientació adequada és aquella que dona resposta a les necessitats generals de l'alumne i el capacita per a una vida en societat amb un projecte de vida reeixit.

Lucas Mármol, Joana Morillo Maymón, Àngels Pastor Priego, Mireia

Fotografia a l'aula

Una altra de les moltes eines a través de les quals podem apropar-nos a assolir les competències bàsiques, treballar els continguts i acomplir els objectius del currículum és la fotografia.

Com a eina de comunicació, la imatge té molta força. En una societat globalitzada, on es poden establir connexions entre punts molt distants, on la informació arriba pràcticament al moment, la fotografia esdevé un llenguatge universal.

Podem llegir o descriure una imatge, podem valorar-la, ser-ne crítics, expressar sentiments –que ens desperta o ens comunica–, buscar i establir-hi connexions, semblances, diferències, emprar-la com a font d'inspiració, com a material per crear i, sobretot podem utilitzar-la per comunicar.

Amb l'exposat, em remeto al mencionat més amunt, sí.

La fotografia com a eina.

Per expressar, per comunicar, per generar debat, per manipular, per opinar, per retallar i enganxar, per gaudir, per sentir, per recordar... Sí pel que transmet.

Sí, per la força de la imatge.

A part que el currículum té força punts on es remarca la necessitat (i obligatorietat) de treballar la imatge amb l'alumnat.

A L'AULA

No oblidem que fer una foto és una qüestió de velocitat i grau d'obertura d'un diafragma. Aquests dos paràmetres combinats correctament permetran que la llum sigui captada per una pel·lícula fotosensible de manera idònia per donar fe del moment en forma d'imatge.

Decidir un projecte interdisciplinar en el camp de la fotografia dóna molt de joc, des de qualsevol àrea: llengües (descripció, comprensió, lectura...), matemàtiques (formes, figures, espai, temps, relació, estadística...), medi (processos naturals, experiments, utilització d'aparells...), educació artística (compondre, enquadrar, editar...), educació física (moviment, normes, hàbits...), valors (respecte, cura, saber estar...)...I la utilització de les eines TIC té un lligam directe en tot aquest camp. I no parlem de la química que suposaven els revelats a l'antiga usança.

O, si es prefereix, utilitzar una imatge puntualment per a un treball específic (un collage, una auca, una orla, ...).

A LA PRÀCTICA

No voldria tancar aquest escrit sense donar algunes idees per treballar la imatge. Una com a racó, amb o sense supervisió directa del professorat, i una altra amb necessitat de més coneixement tècnic... però procurant que siguin útils, senzilles i efectives amb l'alumnat.

Decidir un projecte interdisciplinar en el camp de la fotografia dóna molt de joc, des de qualsevol àrea... I la utilització de les eines TIC té un lligam directe en tot aquest camp

Des de l'àmbit escolar, i des del familiar diria que també, es fan fotografies constantment. Moltes queden en una carpeta a l'ordinador i potser, malauradament per elles, són oblidades. Altres, són penjades en un Sites o lloc web o Blog; tenen un moment de fama, però, potser altra vegada, queden allà, sense ús, com aquells llibres que un cop llegits, creiem que ja no ens ensenyen res més. Algunes són impreses en àlbums o portfolis i conservats amb sorts diverses.

Fa un temps, quan la fotografia no estava a l'abast de tothom, es valorava més.

Avui dia, hom fa una bona foto i la situa de fons d'escriptori o de pantalla, l'utilitza de perfil en una xarxa social. Fins que, al cap de ben poc, és substituïda per una altra igual de bona.

A L'ESCOLA

Veient aquest panorama, on l'efimeritat de la imatge és intensa, cap la possibilitat de plantejar l'ensenyament de fotografia a l'escola? O cal una formació, per a famílies, en matèria fotogràfica?

Escàner:

Tant senzill com fer una composició amb fulles, branquetes, algun fruit tallat a làmines i col·locar-ho damunt l'escàner (prèviament protegit amb alguna làmina transparent).

Dóna uns resultats prou curiosos i que permeten gran creativitat.

Jocs de llum: escriure, pintar

Amb càmera de fotos i trípod, fer fotografies en una aula fosca, on haurem de recórrer a treballar amb diferents velocitats d'obtenció.

Farem les fotografies a 15 o vint segons de velocitat, pintant amb una llanterna a l'alumne retratat, el qual s'estarà ben quiet.

Una altra opció és que, el mateix model, s'estigui quiet en una posició durant deu segons i llavors canviï de lloc i s'estigui quiet deu segons més (una sola foto, de vint o més segons). Resultat? Una imatge on el model surt dues vegades, ambdues semitranspa-

rents.

Una tercera opció, jugant amb la mateixa velocitat, serà, mentre es fa la fotografia, escriure amb un làser el propi nom sobre la paret.

Enrique Boldó Fabra

Escola

Cursos telemàtics:

Inici dels cursos 22 de juny de 2015

Finalització dels cursos, 12 de juliol de 2015.

Cursos presencials:

Inici dels cursos 1 de juliol de 2015

Finalització dels cursos, 8 de juliol de 2015.

Aquesta formació disposa del reconeixement del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya per a docents i es fa totalment online.

Matrícula Escola d'Estiu:

Inici: 19 d'abril de 2015

Final: 18 de juny de 2015

>> PREINSCRIPCIÓ

<http://www.plataformaeduca.es>

Escola inclusiva

- Autisme i síndrome d'Asperger
- Bullying: detecció, eines i recursos
- Conflicte i mediació escolar
- Educació Emocional
- Estratègies per l'alumnat amb dislèxia i/o TDAH
- Orientacions al professorat d'educació infantil (0-6 ANYS) sobre infants amb NEE (necessitats educatives especials)
- Organització d'un acte festiu al centre: pautes, idees i recursos creatius per al seu èxit
- L'adolescència i l'etapa escolar
- L'alumne amb TDA-H
- Tinc un alumne amb Síndrome de Tourette a l'aula
- Trastorns de la parla i el llenguatge

Currículum i innovació

- Eines d'internet per a l'aula
- El blog com eina col·laborativa
- Expert fusió fibra òptica (semipresencial)
- Dissenyar la revista escolar amb criteris professionals
- Com establir un nou negoci
- Creació d'aplicacions Android: App Inventor
- L'Scratch com a recurs didàctic a l'aula
- Presentacions multimèdia, didàctica i metodologia

Tecnologies de la informació i la comunicació (TIC-TAC)

- Autocad 2D avançat (2016)
- Aprofundiment amb Autocad 3D (2016)
- Disseny i administració d'una web amb Joomla 3.0
- Introducció a l'Autocad 3D (2016)
- Seguretat en xarxes informàtiques

d'Estiu

- Seguretat informàtica als centres II (Hacking ètic II)
- Treballem amb el moodle 2.4 a l'aula
- Tractament d'matge i vídeo online

Llengües

- Coneixements superiors de llengua catalana (I)
- Coneixements superiors de llengua catalana (II)
- Internet resources in the Primary classroom
- Internet resources: Improve your English in the classroom
- Internet resources: Improve your English in the classroom through songs
- Learn English through the media
- Les competències bàsiques en les diferents àrees d'aprenentatge. El treball competencial a l'aula

Millora personal i desenvolupament professional

- Com canalitzar les emocions negatives
- Construir Emocions Positives
- Educació vocal.
- Estratègies avançades per a facilitar l'aprenentatge adult
- Habilitats d'influència directiva
- Iniciació al Sketchup 3D
- L'estil del professor-coach

Escola d'Estiu presencial

- Aprendre del conflicte: Els conflictes com a oportunitat de millora personal (presencial)
- Com mediar i gestionar el conflicte a l'aula (presencial)
- Els titelles com a projecte a l'escola (presencial)
- Learn English through Teaching in English. Tips and Tricks on teaching in English (presencial)
- L'acompanyament respectuós a l'educació infantil (presencial)
- Per una docència relaxada (presencial)
- Ús d'eines col·laboratives d'internet per l'aula (presencial)

La formació que presenta Plataforma Educa per aquesta Escola d'Estiu treballa aspectes relacionats amb

- Escola inclusiva
- Currículum i innovació
- Tecnologies de la informació i la comunicació
- Llengües
- Millora personal i desenvolupament professional
- Escola d'Estiu presencial

Com podeu reduir les faltes ortogràfiques

Aquest és un projecte que he engegat a títol individual i que he executat des de fa uns anys com a professor de Llengua i literatura catalanes en instituts de secundària. Els primers cursos on el vaig aplicar fou a l'ESO i posteriorment al PPAS, conegut com a "el curs pont", i a Batxillerat. Vaig creure convenient incidir en el tema ortogràfic a causa de la gran quantitat de faltes que realitzaven els alumnes: moltes de tipus reiteratiu i per no fixar-s'hi, d'altres d'interferència lingüística amb el castellà, tot plegat per facilitar

Corregir l'error ortogràfic un sol cop i de la següent manera. Llistar les faltes una sota l'altra, amb la correcció a la dreta, remarco, una sola vegada i anotar breument el motiu de l'error: ortografia, interferència, gramàtica, etc.

les correccions del professorat i estalviar en tinta vermella, que de tant en tant, pel fet de veure alguns errors ortogràfics li podien fer dubtar de l'escriptura d'alguna pròpia paraula i fins i tot haver-la de consultar. Tot el que direm a continuació és aplicable a qualsevol llengua.

Ens posem en matèria:

Els mètodes més coneguts i alguns d'ells força tradicionals per tal d'evitar faltes ortogràfiques són els quatre primers.

-Estudiar un manual amb les normes ortogràfiques bàsiques.

-Realitzar dictats, redaccions, exàmens i anotar-se les faltes en un document a part per no repetir-les.

-Llegir molts textos en el dia a dia. Sobretot la premsa diària, narracions, novel·les i similars, perquè fixar la vista i l'oïda t'ajudaran a evitar-les.

-Estudiar una norma ortogràfica o gramatical i realitzar els exercicis corresponents de repetició per interioritzar les paraules amb l'escriptura correcta.

-Realitzar dictats preparats i així l'alumnat es fixa amb les grafies que escriurà després.

-Copiar paràgrafs amb la finalitat de recordar l'escriptura.

-Crear un diccionari de faltes ortogràfiques i registrar els errors per ordre alfabètic.

-Realitzar un gràfic de seguiment anotant el nombre de faltes, l'exercici que es va realitzar i el dia i el més. D'aquesta manera serà un seguiment individualitzat que podrà fer l'alumnat i es veurà la seva evolució, si millora o no.

-Reduir les faltes mitjançant jocs ortogràfics, com per exemple: El gran dictat, Scrabble, el Bocamoll, l'Enigmàrius i similars. Per aquí els atraparem.

-Un diccionari visual també ens ajudarà en la nostra tasca ortogràfica. Combinar dibuix i paraula.

-Ésser sincer a l'hora de corregir les faltes a l'aula i acceptar i aprendre dels errors. Al professor se'l podrà ensarronar un cop, emperò mai dos.

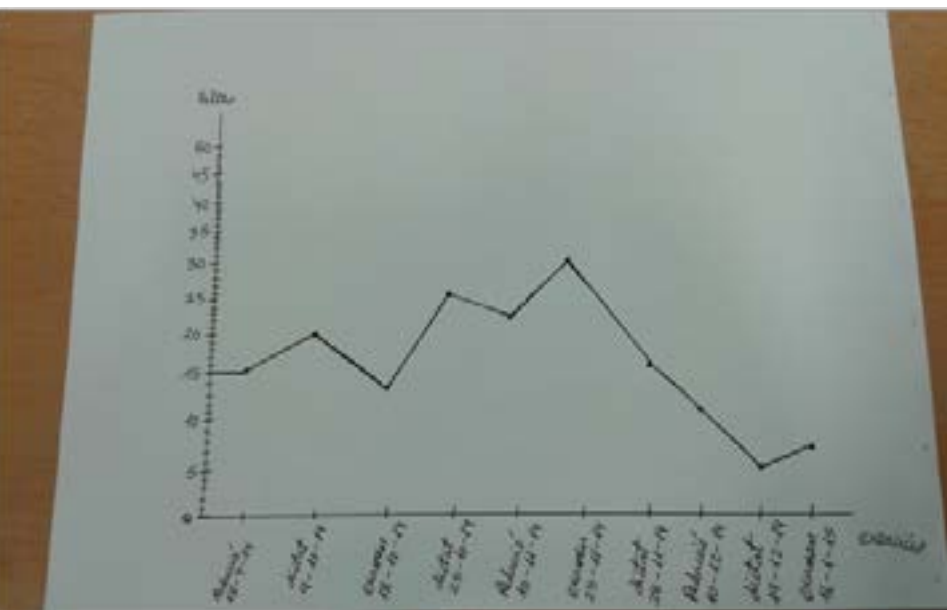
Un dels errors en els quals molts docents han caigut vénen de l'etapa de primària. Quan realitzàvem una falta ortogràfica els mestres ens feien repetir mínim deu cops l'escriptura d'aquella paraula, qui mai no ha passat per aquest filtre? No era una bona empresa, atès que, l'alumnat es prenia la correcció ortogràfica com una mena de càstig i a la vegada, abans d'arribar al còmput final de la còpia ja no recordava com s'escrivia. Per tant, i per contrarestar aquest mètode, jo proposo el meu, el de corregir l'error ortogràfic un sol cop i de la següent manera.

Llistar les faltes una sota l'altra, amb la correcció a la dreta, remarco, una sola vegada i anotar breument el motiu de l'error: ortografia, interferència, gramàtica, etc.

Per un altre costat, existeix un mètode similar que s'anomena Quadern de bitàcola i que

consisteix en llistar les faltes ortogràfiques especificant la seva tipologia i el motiu de l'error, d'aquesta manera s'aconsegueix una mena de diccionari on en una llambregada visualitzes totes les faltes que s'han realitzat, així com també la seva metodologia i l'alumne/a pot saber veritablement els seus punts febles, perquè de fet és el seu quadern de bitàcola.

Llavors, aquest mètode alhora pot complementar-se amb el gràfic de registre que hem esmentat abans. A tall d'exemple:

Des de la meua pròpia experiència docent amb diversa tipologia d'alumnat, puc afirmar que molts alumnes han aconseguit millorar l'ortografia llistant les paraules una sola vegada i entre parèntesi anotar l'error i realitzar un gràfic de seguiment ortogràfic com el de la imatge. Llavors, sempre els he recomanat, a l'hora d'escriure un text o d'anar a una prova escrita, que calia revisar tots els errors fets anteriorment i que tenien llistats. Després de la prova, molts alumnes s'adonaven que realitzaven les mateixes faltes, perquè no hi posaven suficient atenció. També he treballat amb graelles d'interferència lingüística català-castellà, retòls lingüístics i resums amb les principals faltes ortogràfiques. L'alumnat els fitarà

I finalment, serà molt útil per al professorat de llengües emprar la metodologia que fem servir al nostre centre docent, l'anomenem POUMATES. És un sistema molt pràctic a l'hora de corregir textos on mitjançant una inicial podem assenyalar allí on hi ha mancances en aquell escrit i al costat s'anota les

vegades que l'alumne recau en aquell error.

Les correccions dels textos han de ser senzilles i aclaridores. La meua proposta pel que fa a les rúbriques dins un text és la següent i sobretot evitar els comentaris:

Subratllat: falta ortogràfica.

Ones: error gramatical o bé de sintaxi.

Cercle: paraula repetida.

Quadrat: estructura idèntica

Fletxa: quan una paraula s'encavalca a final de línia. Implica que té afectació a la línia següent.

Barra: separar paraules.

Meló: ajuntar mots.

Claudàtors: suprimir el fragment.

També recomano i cada vegada ho aplico més, assenyalar els errors del tipus que siguin en un text i no corregir-los, d'aquesta manera, l'alumnat es preocupa de meditar i corregir-los, a més de preguntar els dubtes, sinó, per contra, opten per la via pragmàtica i molts ni els revisen, per sort, són pocs.

Hem vist que la majoria d'errors ortogràfics o bé gramaticals els repetim perquè no actívem la memòria, perquè no les interioritzem i fem nostres, en fi, perquè no les recordem. És aquí on volia arribar. Tot aprenentatge vol un esforç previ i els fruits no arriben d'un dia per l'altre, cal esperar un temps prudencial i fer pràctica reflexiva del perquè d'aquelles faltes ortogràfiques: per descuit, per no revisar el text un parell de vegades, per desconexió, per interferència...Després de redactar un text, l'hem de deixar reposar uns minuts i agafar-lo posteriorment i repassar els errors ortogràfics i gramaticals, segur que en trobem. Llavors, serà tasca de l'alumne cerca al diccionari normatiu o al diccionari de bilingüe català-castellà i castellà-català per evitar castellanismes. Qui no ha vist en una passejada per algun carrer un rètol d'alguna botiga, bar, cotxe o camió comercial, per citar-ne quatre, amb errors ortogràfics? Cada vegada abunden més, quan tan sols caldria revisar el mot en un diccionari o bé contactar amb un corrector lingüístic i quedar com un senyor.

Josep Maria Corretger Olivart

Tot aprenentatge vol un esforç previ i els fruits no arriben d'un dia per l'altre, cal esperar un temps prudencial i fer pràctica reflexiva del perquè d'aquelles faltes ortogràfiques

El joc dels infants: creativitat i salut

El joc dels infants petits és un autèntic material artístic. És un acte natural i espontani que genera salut i capacitat creativa. L'acció de jugar s'hauria de repetir i repetir al llarg de l'escolarització per garantir un desenvolupament saludable dels infants.

Les mestres d'Educació Infantil, en general, coneixen la funció generadora de salut que s'atorga al fet de jugar, ja que en aquesta etapa el joc i el moviment encara hi tenen força cabuda. Un cop els infants superen aquesta etapa solen abandonar les experiències de joc per afrontar altres activitats que exigeixen més tranquil·litat, més quietud del cos. L'activitat física es reserva per l'hora d'esbarjo i per les sessions d'Educació Física. Hi ha alguns infants que pateixen estrès pel fet d'haver d'aprendre a llegir i escriure (un dels processos més durs de l'escolarització) al mateix temps que, inconscientment, intenten adaptar-se a una quotidianitat sense gaires estones de joc. Amb aquestes condicions, la transició vers la nova etapa se'ls fa encara més difícil. És una llàstima que alguns infants comencin la Primària amb cinc anys i es trobin amb aquest gran canvi de dinàmica. Almenys en els primers set anys de vida convindria que el joc vertebrés l'activitat quotidiana dels infants i que aquest fos l'instrument fonamental d'accés a l'aprenentatge. I això ens obliga, als docents, a fer una reflexió sobre com es podria millorar l'adaptació en aquest moment de l'escolaritat.

El Joc és un acte natural i espontani que genera salut i capacitat creativa. L'acció de jugar s'hauria de repetir i repetir al llarg de l'escolarització per garantir un desenvolupament saludable dels infants.

En l'actual context de lleis d'ensenyament retrògrades veurem com s'intentarà imposar un model educatiu conservador, encara més obsolet; al mateix temps s'aniran mutilant les activitats d'expressió artística i en general, tot allò que pugui incentivar la capacitat creadora i per tant, transformadora de l'ésser humà. Si ens volen adormits...despertem-nos: al darrera de l'experiència de jugar, inventar, construir i crear, s'hi amaga un gran poder social i cultural. La creativitat té un doble potencial: aporta

canvi i innovació i genera salut als nostres infants.

Quin poder ha tingut i té el joc en la salut dels menuts?

Per Freud el joc permet la descàrrega de les fantasies masturbatòries, per Klein el motor del joc és la pulsio de mort, un mitjà d'expressió natural i espontani dels infants. També defensa que el simbolisme infantil no només constitueix el fonament de tota fantasia i sublimació, sinó que és la base per a la relació amb el món exterior i amb la realitat externa. A través del joc, l'infant pot vèncer realitats doloroses i dominar les seves pors instintives, projectant-les cap enfora, cap als objectes i les joguines.

És amb Klein que el joc s'introdueix en la pràctica clínica de la psicoanàlisi, aquest pot ser interpretat i el seus continguts són manifestacions inconscients; és un canal de representació indirecta de desitjos, fantasies i experiències. Estableix un paral·lelisme entre l'acte de somniar i el de jugar.

Winnicott reflexiona al voltant de la vinculació entre la mare i el nadó a través del joc i defensa que el joc és "en sí mateix terapèutic. Si un pacient nen no juga, l'objectiu de la cura és que pugui arribar a jugar, que pugui construir un joc simbòlic".

Una altra aportació de Winnicott és la idea d'universalitat del joc: va més enllà de la cultura i de la història personal, està fora de tot prejudici, per això totes les persones poden connectar entre elles a través del joc. També diu: "el joc crea ordre, és ordre, i té la capacitat d'exercitar per a la vida, fent créixer la capacitat de superar obstacles, o de fer front a les dificultats". Aquest és un dels motius pels quals el joc es manté viu des d'una perspectiva antropològica.

Per a Winnicott la figura de la mare és indispensable per al seu joc rudimentari. La mare ha d'estar disponible, i aquest fet li permet crear l'espai potencial on el joc és rebutjat, acceptat o percebut, fenomen que li permet di-

ferenciar la realitat de la fantasia, i separar el seu món extern del seu món intern. Per ell el joc és una activitat creativa, és l'inici de la construcció de la subjectivitat: el nen, jugant es busca a sí mateix.

El joc afavoreix la construcció d'una personalitat sana, incideix en la maduració del psiquisme i la cognició dels infants, afavoreix el desenvolupament de la creativitat natural dels infants i és la base indispensable per la seva maduració, aprenentatge i socialització.

Per Bowlby, les experiències de vinculació primerenques amb la mare són la primera font de salut psíquica, afavoreixen el desenvolupament de la confiança bàsica que permetrà a l'infant accedir amb més o menys

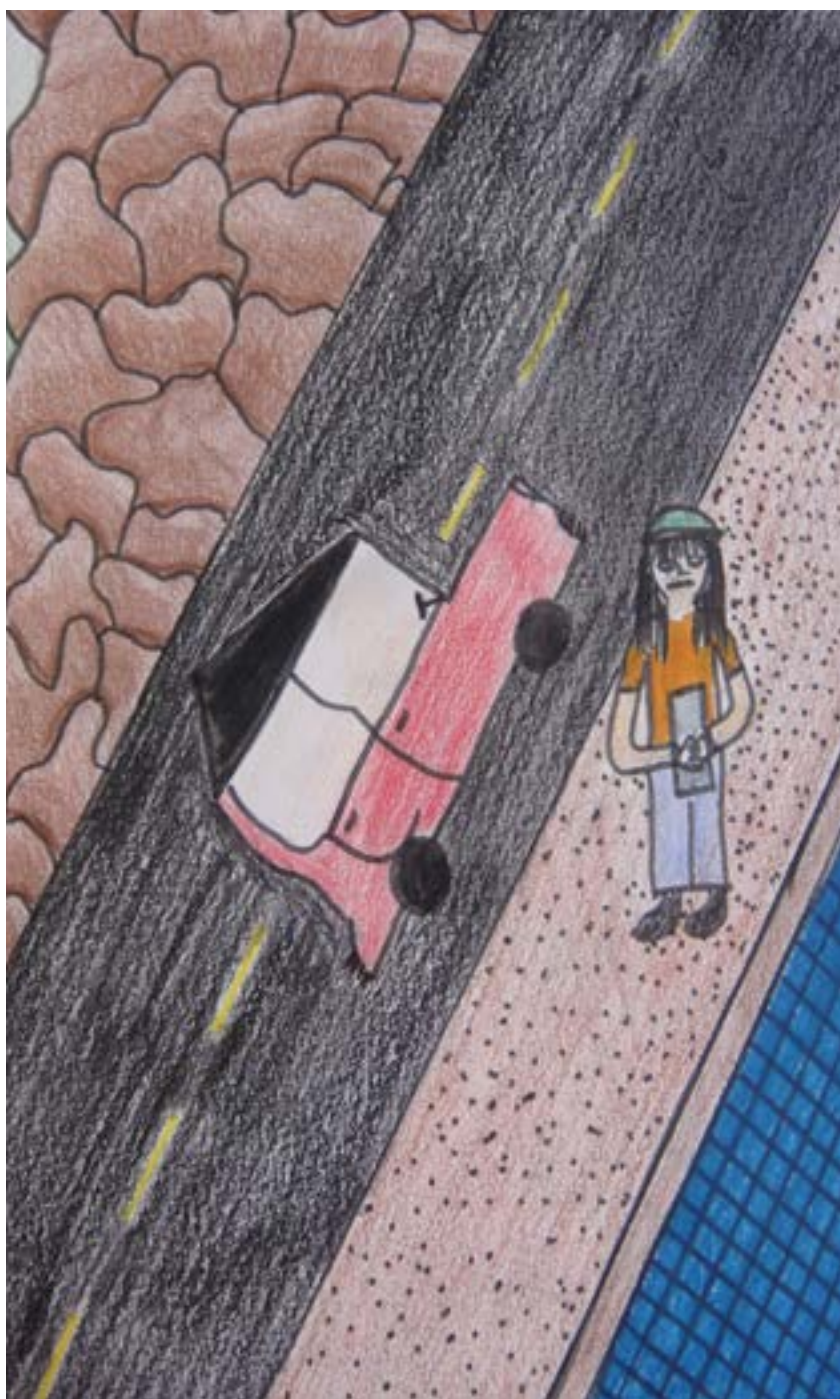
èxit a l'activitat exploratòria. Una experiència de vincle segur, fiable, li donarà la seguretat per afrontar les experiències vitals en un futur.

Per Aucouturier (psicomotricista infantil) "existeixen dos grans tipus de joc derivat de l'activitat psicomotora dels infants: els jocs de plaer sensorial i motriu i els jocs d'asseguració profunda" (2004). En la primera categoria, els jocs de plaer sensorial i motor tenen una funció d'asseguració enfront l'angoixa de separació de la mare, i una funció de manteniment de la unitat de plaer i d'afirmació del "sí mateix". És la fase prèvia que permet accedir als jocs d'identificació (Aucouturier, 2004).

Es fa palesa la funció reparadora del joc, entès en un sentit ampli com al conjunt de l'activitat sensorial i psicomotora que experimenten els infants des del naixement, que evoluciona a partir de les experiències de vinculació primerenques amb la mare i amb els objectes i que culmina amb l'assoliment de la capacitat simbòlica i més endavant de la capacitat d'abstracció.

Per concloure, el joc afavoreix la construcció d'una personalitat sana, incideix en la maduració del psiquisme i la cognició dels infants, afavoreix el desenvolupament de la creativitat natural dels infants i és la base indispensable per la seva maduració, aprenentatge i socialització. Fóra bo mantenir l'activitat lúdica com a eina d'aprenentatge almenys durant el primer septenni.

Margarida Prims Damas

Les famílies, les nostres aliades per millorar la lectura

La lectura és l'acte de desxifrar i atribuir un sentit a un text escrit. Aquesta premissa tant simple i tant necessària per viure, és a la vegada complexa quan ens centrem en el procés d'ensenyament-aprenentatge per tal d'assolir-la.

Les conseqüències positives que té la lectura, no han estat mai qüestionades en l'Europa actual, només en alguns moments de dictadura. Els beneficis d'aquesta, són múltiples i el llistat seria inacabable, però ens centrarem només en alguns aspectes fonamentals.

Llegir una mitjana de mitja hora diària, fa augmentar el vocabulari d'un infant en més de 700 paraules cada any, cosa que no només l'enriqueix, sinó que també li permet expressar-se millor i a la vegada comprendre missatges més complexos, aspecte que ajuda a evitar el fracàs escolar.

Però bé..., com s'adquireix una bona lectura que permeti això que acabo d'expressar? El procés d'adquisició de la lectura, m'agradaria

Les conseqüències positives que té la lectura, no han estat mai qüestionades en l'Europa actual. Els beneficis d'aquesta, són múltiples i el llistat seria inacabable.

dividir-lo en dos apartats, que a la vegada són indissociables: la comprensió i la mecànica lectora.

La comprensió és el fet d'atribuir significat al lèxic i la mecànica és el fet de descodificar un seguit de grafies, entenent aquestes com el conjunt de lletres i signes de puntuació.

Quan de vegades a l'escola ens visiten algunes famílies i ens demanen com ho han de fer perquè el seu fill/a aprengui a llegir, sovint ens diuen i ens comenten que ells a casa ja el fan llegir cada dia. Però nosaltres veiem els resultats de les proves de velocitat lectora i de les ACL que no concorden ni reflexen la suposada dedicació que hi ha hagut a casa, ni la inversió de temps ni l'esforç que alguns d'ells hi ha posat. Possiblement, després d'alguna d'aquestes reunions/entrevista ens plantegem a l'escola o al cicle, fer alguns petits canvis a l'aula, en els

tallers de llengua, a l'AEE, o fins i tot hi ha qui diu que convindria activar la revisió del pla lector.

Davant d'aquest fet, que malauradament és tant freqüent, m'he atrevit a escriure i a posar una mica d'ordre aquells consells que dono a les famílies, que no són altra cosa que petites estratègies que com a mestra fa anys que vaig aplicant a dins de l'aula ordinària i a l'Aula d'Educació Especial.

El primer que m'agrada fer amb aquestes famílies que venen voluntàriament o bé que les citem per aquest o d'altres temes, és tranquil·litzar-les i donar-los alguns recursos per tal que se sentin acompanyades i assessorades, ja que en la majoria de casos, acaben reconeixent que si sapiguessin com, encara ajudarien més als seus fills. Per tant les famílies són i han de ser les nostres aliades!

Un cop ubicat el nivell real del seu fill/a dins del continuïum de la lectura, les animo a col·laborar amb nosaltres, els encomano l'ingredient de la il·lusió per a treballar conjuntament, fixant el compromís de ser constants en el dia a dia.

De seguida comento a les famílies que la lectura es compon bàsicament de dos processos: la comprensió i la mecànica lectora.

Per tal de millorar la comprensió lectora, els dic que no hi ha res millor que compartir el llibre que els fills i filles han triat. Si el noi/a ha escollit un llibre que sembla que li interessa, va molt bé que bona part d'aquest el llegeixi l'adult, d'aquesta manera l'estona que l'adult llegeix, el noi/a es relaxa imaginant allò que escolta (l'argument) i per tant augmenta la comprensió global de la narració. Penseu que un text ben llegit incita i fa venir ganes de continuar-lo. I els dic "No us enfadeu si us demana que l'aneu llegint, el plaer d'imaginar allò que passa als protagonistes és molt gran!".

Cal que pares i fills vagin compaginant pàgines llegides i la narració arribarà molt aviat al desenllaç. Un cop finalitzat el conte cal que, no s'oblidin de fer el diàleg a posteriori, això aca-

ba d'ajudar en el gust per la lectura i també a la comprensió, però sobretot!, que aquesta estona no es converteixi en *un* interrogatori, sinó ben bé al contrari, cal comentar tranquil·lament allò que s'ha llegit sense oblidar-se de quins han estat els sentiments que s'han entrevist en la narració, quins són els que ens han generat, i com ens han fet sentir a nosaltres mateixos/es, a grans i a xics.

Un cop explicat tot això dono per tancat el tema de la comprensió lectora, generadora del plaer i del gust per la lectura; acte seguit passo a parlar del segon aspecte: la mecànica lectora.

Un nen/a que té una bona mecànica lectora, no cal que es centri en la descodificació de les lletres que ha d'anar pronunciant, sinó que pot concentrar-se en la comprensió d'allò que llegeix.

Per tal de millorar la mecànica lectora, els explico que els lectors amb menys fluïdesa, centren bàsicament la seva atenció en descodificar les paraules concretes. Per tant, els resta poca atenció per comprendre el text i es cansen aviat. D'aquí que és tant important tenir una bona mecànica!

I per tal de fer més entenedor aquest missatge ho comparo amb un partit de bàsquet.

Jugar un partit de bàsquet amb els companys/es de l'equip resulta una activitat ben divertida i engrescadora, ja que hi ha el fet de gaudir d'un esport de moviment, de la cooperació entre els jugadors, de l'estratègia i vincle que hi ha entre tots i de l'ali·licient de fer més punts que l'equip adversari.

Per tal que un jove pugui gaudir com a jugador de bàsquet, li cal tenir una punteria a cistella, saber fer uns bons "passes", saber-se les normes, saber fer uns girs ràpids i segurs... Això són estratègies mecàniques que l'ajudaran alhora del partit, tot i que entrenar la punteria individualment i de manera repetitiva davant de la cistella pot resultar fins i tot pesat, però haver-ho practicat repetidament li permetrà interioritzar-ho i integrar-ho en el seu repertori personal i en el moment del joc no li caldrà pensar com gira, ni com bota la pilota, sinó que podrà centrar tota l'atenció en l'anàlisi del joc del moment, dels companys de l'equip i del partit en general. Això ho aplicarà inconscientment en tots i cadascun dels partits que realitzi, independentment del camp a on juga, dels companys de l'equip d'aquell dia i dels adversaris.

Doncs això és la mecànica! La mecànica és sempre la mateixa i és la que ens permet, ser àgils en fer una cosa i així ens podem centrar en gaudir de la lectura (o del partit de bàsquet) sense haver de centrar-nos en aspectes tècnics. Per tant cal entrenar-la per interioritzar-la i automatitzar-la!

En el cas de la lectura és precisament això: un lector que té una bona mecànica lectora, pot centrar la seva atenció en fer connexions entre les idees que hi ha en el text i les que té en els seus coneixements previs. Per tant, és capaç de centrar -se en la comprensió i no li cal anar pensant en la descodificació de cadascuna de les lletres que formen les paraules.

Un cop convençuda la família que la seva participació en el procés d'aprenentatge és molt valuosa i totalment necessària, els proporciono el llistat de les estratègies i algunes les explico per tal que vegin que són de fàcil aplicació i que ho podran fer meravellosament bé des del primer dia.

Les estratègies que els dono són un seguit de jocs per a fer amb els seus fills. Jocs que són purament mecànics amb les paraules que formen els llibres, jocs que poden arribar a ser ben pesats o ben divertits, però que en tot cas ajuden a que els petits lectors agafin la mecànica de la lectura, és a dir, que augmentin la seva fluïdesa.

El llistat d'estratègies de mecànica lectora (1) és per a fer conjuntament, ja que el vincle afectiu pares-fills és una de les pocions més màgiques de tot l'inventari de receptes que ha tingut la nostra història i que possiblement tindrà!

I hi adjunto també el full de "com fer fills lectors" (2) que no és altra cosa que una llista de consells que per sentit comú tots i totes sabríem explicar i que els pares agraeixen també. Això ajuda a normalitzar la lectura no com a feina obligatòria pel seu fill/a, sinó com un fet habitual de la vida quotidiana.

ESTRATÈGIES PER A LA MECÀNICA LECTORA PER A FER AMB UN ADULT

Aquestes estratègies NO són per a fer gaudir de la lectura com a tal, són només per reforçar LA MECÀNICA, és a dir, és un entrenament específic per agilitzar la lectura.

Un nen/a que té una bona mecànica lectora, no cal que es centri en la descodificació de les lletres que ha d'anar pronunciant, sinó que

pot concentrar-se en la comprensió d'allò que llegeix. Per tant aquestes estratègies són **NO-MÉS** com un entrenament específic en el qual la comprensió queda en un segon pla. És com practicar la tècnica del bàsquet: punteria, passos..., ho recordes, oi?

Aquí teniu unes quantes estratègies que es poden enfocar com un joc. Escolliu un llibre que ja hagi llegit i que li hagi agradat i teniu-lo ben a mà; amb aquest aplicarem les estratègies cada dia entre 2 i 4 minuts, no cal més temps!

Trieu quina estratègia voleu dur a terme, i practiqueu-la durant 15 dies. Cada dues setmanes feu canvi d'estratègia.

Paraula tu, paraula jo: Llegim una paraula cadascú. Això fa fixar-se molt bé amb el ritme de la lectura. Compte! No cal que us enveieu ni que aneu pujant el to de veu!

La primera i l'última: Que el noi/a llegeixi la primera i l'última paraula de cada ratlla. Així practiquem els moviments sacàdics de l'ull, és a dir, forcem a fer el moviment d'esquerra a dreta i biceversa.

Escolliu un llibre que ja hagi llegit i que li hagi agradat i teniu-lo ben a mà; amb aquest aplicarem les estratègies cada dia entre 2 i 4 minuts, no cal més temps!

Que llegeixi paraula sí, paraula no.

Saltem el torn: un dels dos comença a llegir i quan li sembla, toca el braç de l'altre; així li indica que ara ja és el seu torn de lectura. Així

es van passant el torn de l'un a l'altre. Si un dels dos quan toca l'altre fa dos "copetes" vol dir que han de llegir tots dos conjuntament a uníson. El qui ha fet els dos copets, decideix quan es canvia el torn altra vegada.

El ritme picat: l'adult marca la pulsació de blanques (amb el peu o picant amb un dit damunt la taula). Cal que a cada pulsació es digui una paraula. Això provoca que les paraules llargues s'hagin de dir igualment ocupant només una sola pulsació.

Lectura encadenada repetitiva:

La lectura de la primera paraula, llavors l'adult llegeix la primera i la segona paraula. Passa el torn altra vegada a l'alumne/a que llegeix la primera, la segona i la tercera paraula... i així successivament hi ha la repetició molts cops de cada paraula. Es llegeix així fins al punt. Després es comença de nou amb la següent frase.

El ritme silenciós: cal que l'adult i el noi llegeixin junts en veu alta al mateix ritme un parell

de paràgrafs i que s'acomodin en aquest compàs. A partir del tercer paràgraf llegeixen junts la primera línia i en silenci la segona línia. Sense avis previ, han de començar a llegir la tercera línia quan han acabat de llegir silenciosament aquesta segona línia. Així es llegeix només en veu alta les línies imparells i les parells es fan en lectura silenciosa. La gràcia està en mantenir el ritme constant per tal que comencin més o menys a la vegada a les línies imparells. Ep! No s'hi val a avisar-se per començar! Es tracta de la sincronització individual!

Lectura en vertical: cal llegir la segona paraula de cada línia. Avançareu moltes pàgines

Barrufen: L'adult llegeix el text poc a poc amb molt bona entonació, però cada vegada que troba un verb el substitueix pel verb "barrufar" ben conjugat. Al cap d'un tros de lectura, para i el nen/a ha de dir a on passa. Qui llavors llegeix és el nen/a i també fa el mateix amb el verb barrufar. Us adonareu com de seguida agafen bé la dinàmica i conjuguen estupendament el "Barrufar".

Eco: L'adult llegeix i el nen/a llegeix darrera seu, perseguint-lo a un parell de paraules darrera. Aquesta estratègia va molt bé llegint poesia i posant-hi una entonació poètica.

Lectura ben marcada.

El noi/a llegeix i quan troba una coma, pica un cop de mans. Quan troba un punt, pica tres cops. (Per la lectura ben entonada va molt bé llegir obres de teatre)

Lectura del revés:

Comencem llegint el text del revés. Del final de la pàgina a la dreta i anar pujant.

La paraula prohibida:

Ens posem d'acord que la paraula prohibida serà "que" i "la" (és un exemple!).

Cada vegada que en el text apareguin aquestes paraules no la diem i piquem a sobre de la taula.

Jocs pel raspallat:

Un cop el noi/a hagi llegit tota una pàgina d'un llibre (que ell mateix/a ha triat), ha de buscar algunes paraules que hi ha al text. Cal que l'adult li digui paraules que hi ha al començament o al final de les frases i cal que ell amb la vista la localitzi el més ràpidament possible. Veureu que s'emociona cridant "aquí!" quan la troba.

Aquesta tècnica es pot complicar una mica si l'adult li diu paraules que hi ha entremig del text; així obliguem a l'alumne a fer un raspallat també en horitzontal.

I d'altres que se us puguin anar acudint, tot el què siguin jocs amb les paraules són vàlids i veureu com amb el treball diari, hi ha un gran canvi en la lectura dels vostres fills/es. L'esforç i la constància hauran valgut la pena!

COM FER ELS FILLS LECTORS

Des d'aquí a l'escola us animem que la lectura sigui un fet quotidià a la vostra vida, per això us fem arribar alguns consells extrets del llibre "Guia pràctica per a fer fills lectors" de JOAN CARLES GIRBÉS., del Dept. De Cultura i de mitjans de comunicació de la Generalitat de Catalunya.

Amb els vostres fills/es llegiu tot tipus de revistes i contes

Feu-los respectar els contes, llibres i revistes, però NO cal que els DIGNIFIQUEU. Si us els emporteu al càmping o a la piscina, correm el risc que s'humitegin..., això és ben lògic!, però no per por d'això els hem de deixar sense lectura en les activitats a l'aire lliure.

- Científics del seu interès (per practicar la lectura de paraules poc freqüents)
- Narracions fantàstiques i reals (van molt bé per la imaginació)

Compagineu la lectura de llibres catalans amb castellans i fins i tot algun d'anglès

Creeu un ambient de lectura a casa. Veure el pare o la mare amb un llibre o un diari a les mans esdevé un referent important del propi comportament. Suposa, a més, que en la família hi ha estones dedicades a la lectura a les quals els fills i filles s'hi poden sumar. La imitació és una gran incitadora.

Parleu de llibres i articles de les revistes que heu fullejat. Sentir com es comenta l'interès – o fins i tot l'avorriment, per què no! – que suscita una novel·la que s'està llegint perllonga l'activitat lectora; es crea una transmissió de sabers i de comunicació molt important per fomentar el gust lector.

Feu-los respectar els contes, llibres i revistes, però NO cal que els DIGNIFIQUEU. Si us els emporteu al càmping o a la piscina, correm el risc que s'humitegin..., això és ben lògic!, però no per por d'això els hem de deixar sense lectura en les activitats a l'aire lliure.

Converteu la televisió en una aliada, no en un enemic. Si la pantalla els enganxa, ens hem de fixar en els programes i en les pel·lícules que els agraden més i mirar de trobar llibres vinculats a aquestes passions (per absurds que nosaltres els trobem). Així ja garantim un mínim interès. És molt important no caure en la frases del "si no acabes de llegir, no hi ha tele", perquè aleshores convertim la lectura en un càstig i la tele en un premi. La lectura ha de ser un premi, una activitat divertida, emocionant, cordial, tranquil·litzadora..., mai un càstig! I si a més sabem relacionar-les, encara millor!

Quan sortim a comprar, incloure una volteta per una bona llibreria. Encara que no hi comprem res és bo veure les novetats aparegudes.

Visiteu el Bibliobús tots junts i dediqueu-hi una bona estoneta.

Visiteu algunes biblioteques públiques de la vostra ciutat o bé d'on feu vacances. Pot ser una bona manera de gaudir del lleure i penseu que la majoria de biblioteques comparteixen la base de dades i per tant amb el carnet de la vostra biblioteca habitual, podeu treure'n de préstec a bona part d'altres biblioteques. Segur que la ciutat d'estiu té una biblioteca que ens permet tornar-hi llibres de la biblioteca habitual.

Mireu d'esbrinar quina mena de lector és el vostre fill i respectar-ne el ritme. Hi ha lectors compulsius que no paren fins que no acaben un llibre. N'hi ha en canvi de tranquils... Hi ha lectors que els agrada tornar a llegir el mateix llibre. N'hi ha que els agrada llegir de dia i n'hi ha de nit. Donar-los un marge a la seva manera de llegir, això contribueix a consolidar l'hàbit. L'important és que avancin en el camí; el ritme, el desnivell i els paisatges són gustos que hem de respectar.

Permetem que el fill/a deixi un llibre a mig o bé just al començament. Si a ell no li agrada com l'autor planteja la trama, és ben lícit que el deixi i que en vagi a buscar un altre que li agradi més. Si li fem acabar l'estem portant a l'avorriment i li restem hores de plaer per algun altre llibre que aniria a triar per substituir aquest.

En cap dels casos, podem interrompre la lectura fent-lo anar a buscar una paraula al diccionari; si veiem que la lectura és complicada, cal abans de començar-la aclarir alguns conceptes o mots, però mai podem tallar la lectura, ja que això trenca el ritme, fa perdre la comprensió global i per tant desmotiva. Buscar una paraula al diccionari és un exercici excel·lent per a fer a l'àrea de llengua, però no pas quan està estirat al llit o bé a sota d'un arbre prenent la fresca!

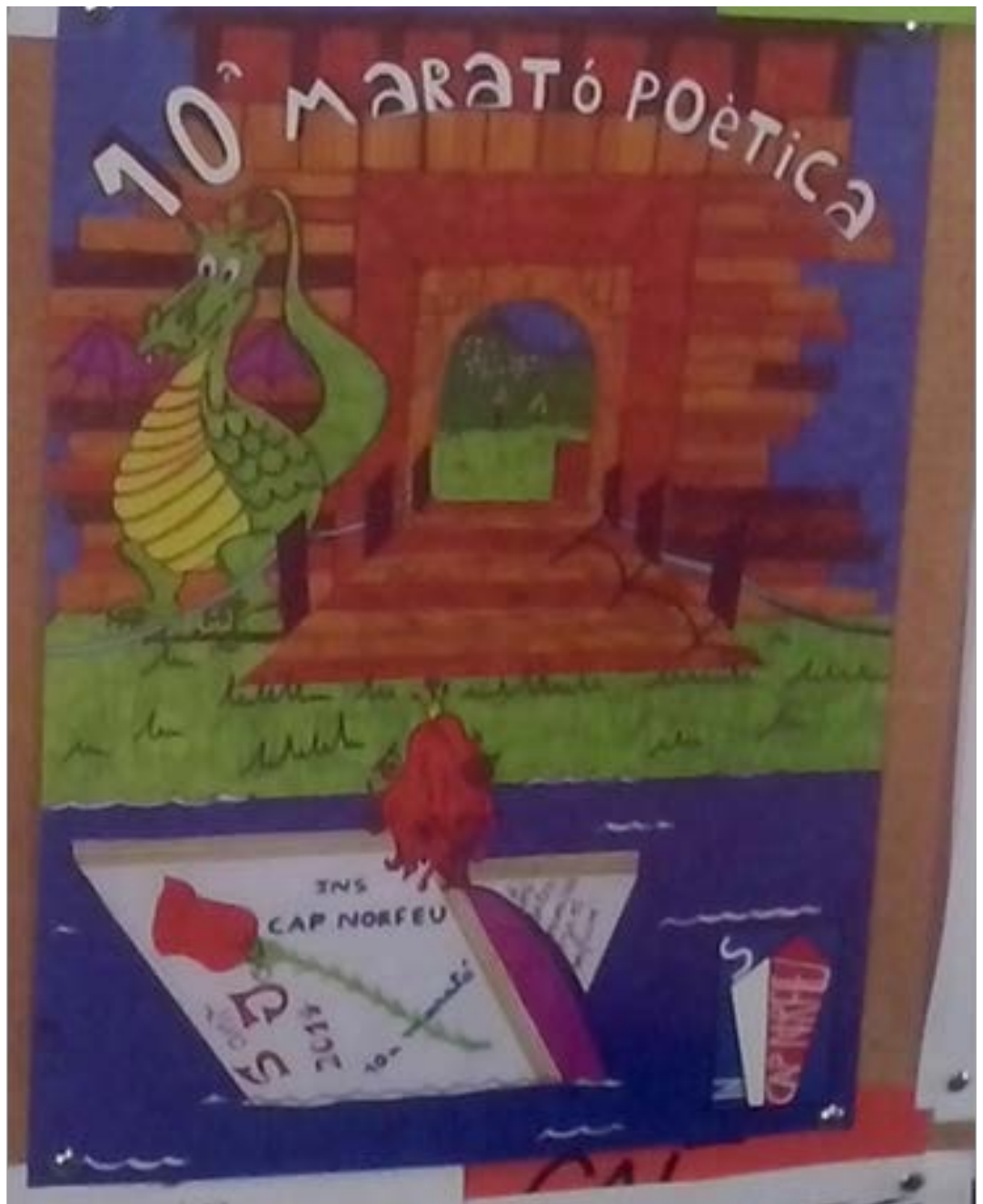
Convertiu la televisió en una aliada, no en un enemic. Si la pantalla els enganxa, ens hem de fixar en els programes i en les pel·lícules que els agraden més i mirar de trobar llibres vinculats a aquestes passions. És molt important no caure en la frases del “si no acabes de llegir, no hi ha tele”, perquè aleshores convertim la lectura en un càstig i la tele en un premi.

Quan preparem les vacances o bé algun cap de setmana fem públic i compartim el fet de buscar-ne informació, mostrem clarament les estones que estem fent recerca en les webs i sobretot visitem l'oficina de turisme de la ciutat a on anem, segur que ens ompliran de tríptics que podem mirar i remirar mentre fem algun àpat, algun trajecte...

No ens hem d'impacientar si veiem que aquestes estratègies no funcionen a la primera. Estem creant un hàbit i això, com tot, requereix un temps!

Tots els pares i mares volen que els seus fills siguin feliços i bones persones. L'amor per la lectura no garanteix cap de les dues coses, però posa en bona forma la ment per aconseguir-les i també pot ser una excusa per posar la família més estones en contacte. Gaudiu llegint i que en gaudeixin!

Roser Tarres Masnou

Els MOOC, cursos oberts i massius d'educació online

L'any 1988, Isaac Asimov ja apuntava les principals avantatges de l'educació en obert gràcies a les noves tecnologies; lliure accés a la informació, flexibilitat i personalització. La màxima expressió del lliure accés són els MOOC (Massive Open Online Courses) cursos online oberts i massius que, allotjats en plataformes d'educació virtual gratuïtes, permeten accedir a uns continguts estructurats sense cap altra limitació que la connexió a internet i un dispositiu per navegar-hi. Podem estar en una plaça de Barcelona fent un curs sobre educació a la Universitat de San Diego amb el nostre telèfon mòbil.

Un mapa mostra la ubicació dels estudiants del curs, n'hi ha dels cinc continents. L'accés obert a la informació és un regal per alguns d'aquests estudiants pels que, d'altra forma, el context directe en el seu país els podria limitar l'aprenentatge. Per d'altres, la gratuïtat del curs els permet provar-ne un, com escoltar la música per internet abans de comprar-se el disc. D'altres simplement troben la flexibilitat d'un curs online sumat a la gratuïtat i l'oportunitat d'accedir a cursos impartits per universitats de diferents continents.

La informació a l'abast de tothom que tingui connexió no és una novetat a l'era d'internet. De fet, podríem trobar els continguts que ofereixen aquests cursos a la xarxa però probablement dispersa, de manera que ens caldria temps, dedicació i criteri per seleccionar-la i ordenar-la. Els MOOCs ofereixen una estructuració didàctica dels continguts i una fiabilitat acadèmica de les fonts. Un vídeo introductor serveix com a promoció del curs i explicació de la seva estructura, metodologia, continguts i presentació dels professors. L'accés a la informació es dosifica de forma que els nous continguts van apareixent setmanalment. Cada bloc setmanal es centra en un tema concret presentat amb recursos diversos: powerpoints, vídeos explicatius, lectures, vídeos amb entrevistes a professionals o altres professors i enllaços a recursos online. La diversitat i quantitat de material ofereix un ampli ventall per a qui vulgui profunditzar. Res a envejar a una bona utilització de la plataforma moodle com a recurs pedagògic.

Com a curs online, una de les seves principals avantatges és que l'estudiant pot triar l'espai,

el temps, la duració i el grau d'intensitat en l'estudi del material. A partir d'aquest context, seran la motivació i la iniciativa de l'alumne les que tracin el seu itinerari d'aprenentatge personalitzat. A diferència però d'altres cursos online, donat que es tracta de cursos massius, els professors no fan un seguiment del procés d'aprenentatge. L'avaluació es basa en tests de correcció automàtica o es transfereix a la comunitat d'aprenentatge com a tasques corregides entre els propis estudiants. La figura del professor perd part del seu rol i agafa força com a reclam per donar validesa als continguts del curs. S'ofereix fins i tot la possibilitat d'obtenir un certificat signat pels professors que l'imparteixen i amb la capçalera de la Universitat per un preu determinat.

Com a curs online, el context social, el tracte directe amb els companys, l'aprenentatge emocional, el context educatiu no existeixen com a tal sinó recreats virtualment. La comunitat virtual d'aprenentatge es relaciona a través de fòrums on es debaten els continguts de cada sessió. De totes maneres, el fet de ser cursos amb una quantitat massiva d'estudiants fa que resulti molt difícil seguir les discussions i comentaris ja que són molt abundants i no hi ha un coordinador o moderador que les organitzi o les filtri.

En el mateix mapa que ubica als alumnes al principi del curs cadascun d'ells pot penjar el seu treball final on es demana que s'integrin els continguts del curs, generant nous continguts per part de la comunitat d'aprenentatge presents a la xarxa i que també esdevenen de lliure accés.

L'aparició dels MOOC i les seves característiques ens poden fer reflexionar sobre l'essència del procés d'aprenentatge en relació a les noves tecnologies i els nous formats educatius. El lliure accés a la informació estructurada sobre un tema és suficient per l'aprenentatge significatiu d'un estudiant motivat? Quin ha de ser el rol de professor en aquests entorns educatius? Com es pot optimitzar una comunitat virtual d'aprenentatge? Cal una avaluació personalitzada perquè hi hagi aprenentatge?

Irma Núñez

Dichos populares

Aprovechando que el Pisuerga pasa por Valladolid

Expresión que se utiliza cuando vamos a hablar o alguien habla de algo que no tiene nada que ver con lo que se está tratando.

Defensa numantina

Defensa absoluta de una persona o situación hasta las últimas consecuencias.

Erre que erre

Se hace referencia a la tenacidad de algunas personas a la hora de realizar o defender un hecho concreto,

Estar en la gloria

Chimenea bajo suelo hueco por donde se hace pasar el tiro de un fogón al efecto, con el objetivo de que lo caliente. Estar en esta habitación caldeada hace ver que se está en la gloria.

A Dios rogando y con el mazo dando

Falta de coherencia entre lo que se dice y lo que se hace

A buenas horas mangas verdes

Se dice de todo aquel que llega a destiempo cuando ha pasado la oportunidad y resulta inútil su auxilio.

Armarse la marimorena

Se trata de una expresión que significa “armarse una gran riña o pendencia”.

A la vejez viruelas

La frase alude a quienes se enamoran tardíamente o se embarcan en aventuras no usuales para su edad, siendo éstas más propias de la juventud. Actualmente se usa no solo para hablar de relaciones sentimentales, sino que también se aplica a cualquier actividad realizada de forma tardía y propia de años más jóvenes.

A ojo de buen cubero

Esta frase se refiere a algo que se hace de forma aproximada, sin precisión exacta, y sin usar ningún tipo de instrumento o herramienta de medición.

A río revuelto, ganancia de pescadores

Este dicho alude a los que medran aprovechando las revueltas y trastornos. En las situaciones confusas o cuando se producen cambios o desavenencias, hay quienes sacan beneficio aprovechando las circunstancias.

Arrimar el ascua a su sardina

Se refiere a aprovecharse de las circunstancias favorables o hacer un uso egoísta de determinada situación. Denota la inclinación que todos tenemos a defender lo que nos pertenece o en ocasiones lo que nos acomoda, que no es lo mismo.

Atar los perros con longanizas

Es una frase sinónimo de exageración en demostración de opulencia y derroche.

Como Pedro por su casa

Dícese de la persona que se mueve con desenvoltura en un lugar que no le es propio. En ocasiones tiene un significado peyorativo para referirse a un intruso cuya actitud es impertinente, arrogante y excesiva. También se usa cuando alguien tiene mucha confianza y se comporta con toda naturalidad, saltándose a veces la prudencia que se supone.

Con la Iglesia hemos topado

A veces se aplica a toda clase de asuntos o instituciones que ejercen cierto poder del que no es fácil librarse, y en un principio con un sentido crítico a la propia Iglesia.

Dar gato por liebre

Engaño malicioso por el que se da alguna cosa de inferior calidad, bajo la apariencia de legitimidad.

Darle un cuarto al pregonero

Reprobar la divulgación de algo que, por su particular naturaleza, debiera callarse.

Dar la lata

Molestar y fastidiar al prójimo con cosas inoportunas.

Dársela a uno con queso

Se utiliza para referirse a uno mismo cuando ha sido estafado o engañado.

Dejar en la estacada

Dejar a alguien abandonado o en peligro.

Despedirse a la francesa

Cuando alguien se marcha de un lugar sin despedirse de los presentes

Dormirse en los laureles

Referente a alguien que se ha relaja-

do, descuidado, ha dejado de hacer algo que debería hacer o lo está haciendo pero con desgana y poca eficiencia.

Echar con cajas destempladas

En la actualidad, esta expresión se aplica para despedir a alguien de determinado lugar, acompañando de acritud y malos modos, cuando no con gritos e insultos..

Esto es Jauja

Se suele usar este dicho cuando nos encontramos ante una situación de satisfacción que no parece tener fin o en algún lugar placentero sin ninguna preocupación.

Hay gato encerrado

Se dice cuando desconfiamos de alguna cosa o nos da en la nariz que hay algo turbio en algún asunto, alguna causa o razón oculta.

Estar a dos velas

Se usa para referirse a estar sin blanca, es decir, sin dinero, ni recursos de ningún tipo.

Irse de picos pardos

Expresión equivalente a ir de parranda en busca de personas del otro sexo.

La ocasión la pintan calva

Alude a la posibilidad inminente de alcanzar un logro y que por ninguna causa se puede desperdiciar la oportunidad.

Las cosas claras y el chocolate espeso

Llamar a las cosas por su nombre.

**ePlataforma
duca**

<http://www.plataformaeduca.es/>